

מדינה מסואבת
05/09/2012

דברי יו"ר הנהלת תנועת אומ"ץ באירוע הענקת אות אומ"ץ 2012
מבקר המדינה הפורש, אורחים נכבדים, כלות וחתני אות אומ"ץ העיתורים והפרסים, פעילי אומ"ץ ואוהדי התנועה
ערב טוב.
בסיומה של כל שנה עברית, לפני הימים הנוראים, נוהגת תנועת אומ"ץ להעניק אות הוקרה לבעלי תפקידים, גופים
אזרחים ואנשי תקשורת שפעלו בשנה החולפת וקודם לכן למען שמירת שלטון החוק, חיזוק הדמוקרטיה, תיקון עוולות
חברתיות וחשיפת מעשי שחיתות ציבוריים.
אומ"ץ הינה תנועה עצמאית ובלתי תלויה שאינה מזוהה עם אף מפלגה או מחנה פוליטי ושומרת על אי תלות מוחלטת.
עובדה זו משתקפת בבחירת המועמדים.
בכל ערב שנה חדשה מאחלת אומ"ץ לאזרחי המדינה שבשנה הבאה עלינו לטובה יתחיל סו"ס תהליך הבראתה של
החברה הישראלית השסועה והמפולגת ומייחלת לכך שהאורווה השלטונית תתנקה מהשחיתות הממארת שדבקה בה.
המציאות העגומה טפחה בשנה החולפת על פנינו. המדינה הייתה מוצפת בגלי סיאוב ותיעוב. זו הייתה שנה שעברה
עלינו לרעה למרבה הצער והבושה.
אזרחי המדינה התחלחלו למראה הרקב שפשה בעוצמות מדאיגות בצמרת השלטונית ובקרב בעלי תפקידי מפתח
במדינה.
נשיא המדינה הורשע באונס ומרצה עונש מאסר ממושך, ראש הממשלה לשעבר הורשע בביצוע עבירה פלילית חמורה,
זוכה בנסיבות שנויות במחלוקת משני אישומים נוספים ועומד לדין בגין ביצוע עבירה של קבלת שוחד. שר האוצר
לשעבר מרצה עונש מאסר על גניבת כספי ציבור, שר החוץ הנוכחי ממתין להכרעה הסופית בעניין הגשת כתב אישום
פלילי. שר העבודה לשעבר שוחרר מהכלא אחרי ריצוי עונש מאסר, שר משפטים לשעבר שהורשע בפלילים טען
שנעשו לו האזנות לא חוקיות.
שני בניו של ראש הממשלה לשעבר ממתנינים להכרעת הפרקליטות באם להגיש נגדם כתב אישום על קבלת שוחד.
אומ"ץ הגישה ליועץ המשפטי לממשלה תלונות נגד שלושה שרים מכהנים בממשלה הנוכחית בגין חשד לביצוע
עבירות במהלך שירותם. החקירות בעניינם תקועות משום מה.
נגד שר בכיר רביעי קיימת סחבת מוזרה ברשות המיסים בחקירה בחשד שביצע בעבר עבירות פליליות.
רשימת העבריינים והחשודים בקרב חברי כנסת נבחרי ועובדי ציבור בכירים הולכת ומתארכת. הבושה נעלמה מחדש
ובמקומה הגיעו החוצפה ועזות המצח.
במישור המוניציפאלי הרקיעה השחיתות לממדים מפלצתיים. במשטרה ובפרקליטות מונחים עשרות תיקי חקירות נגד
ראשי ערים ורשויות שסרחו.
נגד חצי תריסר ראשי ערים הוכנו כבר כתבי אישום בגין ביצוע עבירות פליליות חמורות. מסיבות תמוהות הם לא
הועמדו עדיין לדין.
אנחנו מזהים באחרונה עיפות רבה בקרב אנשי הפרקליטות בטיפול בתיקיהם של שרים חברי כנסת ואישי ציבור. קצב
הגשת כתבי האישום הפך להיות איטי ומסורבל. במקום חריצות ומוטיבציה אנחנו נתקלים בעצלות ואדישות.
קשה לדעת אם הדבר נובע מחולשתם של ראשי המערכת, מעומס יתר של תיקים של בכירים, מתסכולים על פסקי דין
לא מידתיים ואולי, חלילה, קיים אצלם פחד מההשתלחויות חסרות הרסן נגדם ע"י אישים פוליטיים בכירים עברייני
צווארון לבן מוכתם ושל שליחיהם לדבר עבירה.
אין אה ורע בעולם לתופעה הפסולה של יחצנים ואנשי חרש שפועלים בשירות אישי ציבור עבריינים משבשים
חקירות, מסלפים דיונים משפטיים, תוקפים את אנשי הפרקליטות, מפחידים עדים ומנהלים מאבק רווי איומים סמויים
נגד הגשת ערעורים והטלת קלון.
אומ"ץ לא עמדה מנגד והעניקה לבכירי הפרקליטות עידוד וגיבוי אך אומץ לבם עדיין מוקפא והם עדיין בחדרי
התאוששות.
התוצאה הבלתי נמנעת: מפלס השחיתות עולה מחדש במהירות מסחררת.

מעל במה זו אני קורא לאנשי הפרקליטות אל תראו ואל תחתו. עשו את מלאכתכם נאמנה בהגשת כתבי אישום וערעורים. אנחנו נאבק למענכם במישור הציבורי והמשפטי ונוקיע ברבים את אלה שמתנכלים לכם. גם למישור הביטחוני רם הדרג חזרה העבריינות.

הגילויים החמורים על חשד לפוטש צה"לי, על מערכות יחסים עכורות בין שר הביטחון לבין הרמטכ"ל לשעבר בתקופה קריטית לקיומה של המדינה גרמו מבוכה רבה לאזרחי המדינה.

החשדות הכבדים לביצוע מעשים חמורים בשתי הלשכות של השר והרמטכ"ל לשעבר בהם זיוף מסמכים, השמדת הקלטות, שיבוש הליכי חקירה וסיכוכם של קצינים ביחידות מסווגות עוררו מועקה בציבור הרחב.

גם האזהרות החוזרות ונשנות של ראשי השירותים החשאיים לשעבר על תפקודם הבעייתי של מקבלי ההחלטות הביטחוניות המכריעות, שגובלות לכאורה במינהל לא תקין הדירו שינה מעיניהם של רבים מאזרחי המדינה. המורסה דבקה גם במשטרת ישראל.

כמה קצינים בכירים בעטו בשלטון החוק ולא רק בתחום של בינו לבינה. השלהבת שדבקה בארזים של המטה הארצי חלחלה לדרגים הנמוכים לאזובי הקיר בתחנות המשטרה.

אזרחי המדינה הנבוכים והמבולבלים, שאיבדו מזמן את אמונם באבטחת ביטחונם האישי בגלל חולשתה של המערכת, חשים למגינת ליבם שיש לעיתים שילוב במשטרה בין אכיפת החוק לבין עקיפת החוק.

לרוע המזל, גם במערכת המשפטית דבק הרבב.

התנהלותם הבעייתית של כמה שופטים ואנשי פרקליטות לעיתים על הגבול הפלילי הטילה כתמים על מערכת המשפט. טחנות הצדק הישראליות שטחנו בעבר לאט מדי לעיתים אינן טוחנות בכלל. ניתנים פסקי דין תמוהים נגד אישי ציבור רמי דרג, יש עדיין צדק לעשירים ולמיוחסים למיניהם וצדק אחר להמונים.

עינויי הדין ועיוותי הדין הם דבר שבשגרה.

למרבה האירוניה גם בקרב ראשי לשכת עורכי הדין המבקשת לחלק ציונים לשופטים יש טובלים ושרצים בידם. ואם לא די בכך קיימת סגירה סיטונית של תיקים תחת ההגדרה הסתמית: "אין עניין לציבור". לאומ"ץ יש דווקא עניין רב לדעת למה נסגרו גם בשנה החולפת אלפי תיקים והיא לא תרפה מנושא זה.

האם זה מקרי שבית המשפט העליון זוכה לאמון מוגבל של הציבור? האם אין זה מקומם שקרוב למחצית מאזרחי המדינה אינם מאמינם כלל במערכת המשפט?

אלה אותות מבשרי רע לדמוקרטיה במדינה.

צר לנו על המגמה החדשה של הבג"ץ להטיל הוצאות כספיות כבדות על עותרים ציבוריים ואומ"ץ ביניהם כאשר עתירותיהם נידחות.

אנחנו שליחי ציבור מתנדבים שפועלים במשאבים מצומצמים. למרות הנטל החדש אין לנו כוונה להרים ידיים. אין ספק שלאווירה השלילית סביב המערכת המשפטית תרמו אישי ציבור וחברי כנסת שלא חדלו להשתלח בה בניסיון לסרס ולגמד אותה.

המעורבות הפוליטית של חברי הכנסת בהליך בחירתם של שופטים ובמגמה לכווץ את היקף השיפוט והכרעה של בית המשפט העליון הגיעה לממדים מדאיגים. השופטים בירושלים כבר אינם עשויים מקשה אחת ואם לא די בכך חברי כנסת מסוימים לא הסתפקו ויזמו חוקים חדשים שנועדו לשחוק את הדמוקרטיה ולסתום את הפיות של הביקורת הציבורית.

אומ"ץ יצאה חוצץ נגד כוונות זדון אלה אבל איננו משלים את עצמנו שניתן להכניס את השדים לבקבוקים. אלה ימים של חשבון נפש שחייבת לעשות מדינה חפצת חיים.

השנה החולפת הייתה, למרבה הצער, שנה של פריקת עול כללית, נפרצו סכרים באכיפת שלטון החוק, התערערו יסודות המינהל התקין, העמיקו הפערים בחברה הישראלית שהגבירו את העבריינות.

המוסר הציבורי מתרסק, והשחיתות הגואה מוסיפה ללחץ, שוחקת את התקוות ומרעילה את הדור הצעיר. בשנה שחלפה, התסכול והכאוס הגיעו לממדים בלתי נסבלים.

בחברה הישראלית יש זילות בחיי האדם. הסכינאות הפכה ללחם חוקם של צעירים רבים, האלימות באה במקום הויכוחים. תופעת הפגע וברח אינה נפוצה רק בכבישים.

צריך להתאמץ הרבה כדי לאתר במדינה גוף ציבורי שלא דבקה בו שחיתות ברמה זו או אחרת. השוחד הפך למכת המדינה למטבע עובר לסוחר בגלוי במקום מתן בסתר לנצרכים.

איש הלא ישר בעיניו יעשה. כל הנוכלים זורמים לים המעופש שאינו מלא עדיין.

אין תימא איפוא שהמאבק למען שוויון בנטל, שאומ"ץ שותפה לו, צבר תאוצה בשנה החולפת והתמקד נגד הסחר מכר הפוליטי. מפלגות המייצגות רבבות משתמטים משירות צבאי זוכות למיליארדי שקלים מהקופה הציבורית המדולדלת וחיילי מילואים מפותרים מעבודתם בגלל שירותם הצבאי.

גם במישור הכלכלי מנשבות רוחות רעות.

ההון השחור השנתי גלגל בשנה החולפת עשרות מיליארדי שקלים במזומן משהופקו בחלקם מפשיעה חמורה סמים, הימורים וזנות. קיימת תעשייה מתוחכמת של הלבנת כספים.

משפחות הפשע שעורכות סכולים ממוקדים בחוצות הערים שבהם מקפחים את חייהם אזרחים חפים מעוון חדרו לתחומים מרכזיים במשק ובחברה: מסחר, מזון, אנרגיה, שוק ההון, נדל"ן, מלונאות, ספורט ואמנות. השלטון המקומי מהווה כבר יעד בר השגה לארגוני הפשע והיו כבר ניסיונות ראשונים לחדור לשלטון המרכזי. עבריינים פוליטיים בכירים, ששדדו את הקופה הציבורית, משמשים אורחי כבוד אצל ארגונים ציבוריים מכובדים שפורסים להם שטיח אדום ומוחאים להם כפיים, אחר כך מגישים להם מיקרופונים לצורך היסולר חשבונות והטפת מוסר לאחרים.

אישי ציבור חשודים סדרתיים הופכים לכוכבי תכנית ריאליטי בטלוויזיה. רוקדים ושרים מול פני האומה בחברתם של עבריינים נמלטים.

על כף המאזניים מונחים כעת לא רק צביונו המוסרי, אלא החוק הישראלי הצולע שאינו נאכף כראוי. בעלטה הכללית השוררת במדינה בלט בשנה החולפת, כמו בשנים הקודמות, מגדלור רב עצמה שחשף את הפינות האפלות במערכות השלטוניות ובמגזרים הציבוריים ואנו חבים לו הרבה. זהו מבקר המדינה הפורש השופט בדימוס מיכה לינדנשטראוס שהצליח לצקת תוכן מהפכני במוסד המבקר, הצמיח לו שיניים חדות ופתח עידן חדש בתולדותיה של ביקורת המדינה.

משרד מבקר המדינה טיפל בשנה החולפת בשורה מגוונת של נושאים שעמדו על סדר היום הציבורי. ידו של המבקר הייתה כמעט בכל: בהערכות צה"ל למלחמה, בהתנהלות המערכת הביטחונית בעת רגיעה ביטחונית, הערכות שירותי הכבאות, אסון שריפת הכרמל, תפקודה של הפרקליטות, חולאים של מערכת הבריאות, נהנתנות של השרים, חריקות במשטרת ישראל, האזנות סתר, עוולות שנגרמות לניצולי השואה, הדיור הציבורי שהצית את המהפכה החברתית ועוד. אין ספק שפעילותו המבורכת של מבקר המדינה וצוות עובדי המשרד המסורים סייעה לביצור שלטון החוק ולבלימת העבריינות השלטונית. כולנו חבים להם תודה.

מבקר המדינה היה ראוי לזכות בכל אחת משבע השנים הטובות של כהונתו באות המופת של אומ"ץ אבל החלטנו להעניק לו את האות רק הערב בשלהי סיום כהונתו. כבוד המבקר, פרישתך מהחיים הציבוריים עלולה להיות הרת גורל לשחיתות הציבורית. ואולי מוטב שתמשיך לעסוק בנושאים של טוהר המידות במסגרות אחרות כדי לשמר על מורשתך. אזרחי המדינה יצאו נשכרים מכך.

ומעניין לעניין באותו עניין בשנה החולפת פרסמה את מסקנותיה ועדה ציבורית לבחינת התופעה הפסולה של החיבור בין השלטון להון שהוקמה ע"י מבקר המדינה. לא בכדי בחרה אומ"ץ בחיבור ההרסני של השלטון להון כיעד מרכזי של התנועה אחרי שהתברר לנו למגינת ליבנו שההון שולט בשלטון ומסתייע בעיתון.

החיבורים בין השלטון להון תרמו לנהנתנות הבלתי נלאית של קברניטי המדינה על חשבון הקופה הציבורית שהשתלבה כמקשה אחת בראוותנות של הטייקונים.

גם הכנסת נחשפה בשנה החולפת בקלוונה כמי שנשבתה חלקית ע"י אילי הון. טייקונים עשו בוועדות הכנסת כבתוך שלהם מוקפים בלוביסטים צידי קולות של חברי כנסת סוגדים מתחנפים שחלקם מצפים לתגמול. תהליך הקריסה של הטייקונים, שהפסידו חלק מכספי הפנסיה של רבבות אזרחים בהשקעות כושלות בחו"ל הוא פרי בעושים של אטימות שלטונית לאורך השנים.

אומ"ץ רואה לעצמה חובה לנהל מערכה ציבורית למען יישום המלצות הועדה להפרדת ההון מהשלטון ולמען הפסקת שאיבת כספי ציבור להרפתקאות פיננסית פרטיות. פנינו כבר בעניין זה למבקר המדינה החדש.

המחאה החברתית ששטפה את המדינה בשנה החולפת הבהירה בהדרגה לאילי ההון שהם כבר לא בעלי הבית במדינה ועל פיהם כבר לא יישק כל דבר.

המחאה החברתית ששינתה באור חלקי את סדר היום הציבורי מצאה את תנועת אומ"ץ מוכנה לקראתה. כבר בעת הקמת תנועת אומ"ץ לפני למעלה מ-9 שנים חרטנו על דגלנו בצד המאבק בשחיתות השלטונית את הצורך במאבק למען צדק חברתי ומשפטי ששלובים זה בזה. למטרה זו הקמנו שלוחה חברתית מיוחדת שעסקה בשנים האחרונות בנושאים שהם בנשמת אפה של החברה ולא רק של המעמד הבינוני:

נוער במצוקה, דיור ציבורי, שוויוניות ברפואה, עיוותי מיסוי, פגיעות באוכלוסיות חלשות טיפול בסבלם של נכים ומוגבלים, בעיות מיוחדות של בני הגיל השלישי ועוד.

שמחנו על שהמחאה עודדה את החברה האזרחית לסולידאריות, מעורבות ולהדדיות אחרי שנות שאננות ופאסיביות ארוכות.

לפרק זמן מסוים נדמה היה שהמדינה חוזרת לאזרחיה שמכאן ואילך יתנו את הטון ויסללו דרכים חדשות וערכיות. האמנו שהאזרחים יהפכו למגדלים של תקווה.

הייתה זו שעתם היפה של מאות אלפי אזרחים טובים וישרים שפעלו בתלכיד מופתי, מחו על חלוקה לא שווה של המשאבים הלאומיים, קשיים להתפרנס בכבוד, דיור שאינו בר השגה, יוקר מזון ושירותים, עוולות חברתיות ועוד. שעה זו חלפה למרבה הצער והחלום על העם הנפלא שהתעורר ועל בואו של שחר חדש התנפץ.

כל מפגין חזר אל משפחתו וכל אדם נצמד מחדש לגורלו. כמה חבל.

המחאה החברתית שקמה בקול תרועה גדולה שקעה בקול דממה דקה ונטמעה באווירת הנכאים שפקדה את הציבור בגלל החששות ממלחמת טילים אזורית.

הנטל הכלכלי מעצים את התחושה הקשה.

אבל אין לי ספק, אנחנו נתגבר. אין לנו מדינה אחרת.

חוסנו הנפשי של העם עמד כבר בעבר בהצלחה במבחנים קשים.

בסיום דברי אני מבקש לברך את כלות וחתני אות אומ"ץ, את מקבלי העיטורים ואת הסטודנטים הזוכים בתחרות הפרסים.

כולכם נבחרתם כראויים להוקרה פומבית. המשיכו לתרום לחברה הישראלית כל אחד בתחום פעילותו. אומ"ץ תהיה כל הזמן אתכם ולצידכם.

תודה לחברי ועדות האות והפרסים ולחברים הטובים שטרחו ועמלו לארגן את האירוע המכובד הזה.

ומילה אחרונה לעשרות מתנדבי אומ"ץ האלמונים העושים מלאכת קודש בכל ימות השנה,

אין ספק שרבים מכם היו ראויים לעמוד על במה זו ולקבל אות הוקרה על פעילותכם המבורכת,

אבל אנחנו מחלקים אות אומ"ץ לאחרים וממשיכים לפעול שלא על מנת לקבל פרסים.

שנה טובה ונקייה יותר לעם ולמדינה.